

■ **Perheyhtiö Woikoski Oy:n toimitusjohtaja Sari Palmberg ja neljännen omistajapolven patruuna Clas Palmberg arvostavat edeltäjiensä osaamista eivätkä hätkähdä takaiskuista. Missä muut näkevät ongelman, kaksikko alkaa tähtyä ratkaisua.**

JUHA GRANATH JA LEENA JOUTSEN

Näkymä on kuin Suomi-filmistä. Komea kartano ja upea puutarha kylpevät auringossa kimaltavan järven rannalla. Seesteinen tunnelma jatkuu sisätiloissa, jotka on remontoitu arkkitehti **Eliel Saarisen** kädenjälkeä kunnioittaen.

Mediavieraat vastaanottanut **Tuula Mikkola** kertoo, että Valkealassa sijaitsevan Kirjokiven kartanon rakennutti 1800-luvun lopulla **Rudolf Elving**, aikansa talousvaikuttaja ja suurtilallinen.

Sisään astelee keski-ikäinen parisuku, joka ilmoittaa tulleen vain katselemaan. Nyt ei olla vaatekaupassa vaan hotellissa, mutta Mikkola nyökkää häkeltymättä ja lähtee esitlemään.

Kun yläkerran sviitinkin on katsastettu ja tyytyväiset piipahtajat poistuneet, saamme kuulla, että kartano toimi takavuosina koululaisten kesäsiirtolana. Vanhojen aikojen muistelijat toivotetaan mutkattomasti tervetulleiksi.

Seuraavat tulijat ovat Woikoski Oy:n toimitusjohtaja **Sari Palmberg** ja hallituksen puheenjohtaja **Clas Palmberg**, 140-vuotiaan perheyhtiön neljännen polven patruuna.

Mäntyharjulla vuolaan Voikosken rannalla pääkonttoriaan pitävä yhtiö tuottaa kaasuja ja kaasuseoksia sekä alan laitteita ja palveluja. Tuotepaletti on musiikkia kemistin korville: vety, happi, typpi, helium, argon, asetyleni...

Kaasutehtaalta on vartin ajomatka kartanoon, jonka Sari Palmberg osti Kouvolan kaupungilta vuonna 2000. Rapistuneiden rakennusten kuumesta kunnostusta siivittivät tulossa olleet Sarin veljen häät.

”Ei täällä ollut edes sisävessaa. Vadelmapuskat rehottivat oven edessä ja köynnökset pitkin kattoja.”

Pian alkoi tulla kyselyjä juhlatiloista. Riskejä kaihtamaton tekijänainen heittäytyi opettajan työstä matkailuyrittäjäksi.

Tätä nykyä kartanohotellin arkea pyörittää alusta asti mukana urakoinut Tuula Mikkola – Sarin äiti – yhdessä puolisonsa **Erkki Mikkolan** kanssa. Isä **Taisto Kolhonen** puo-

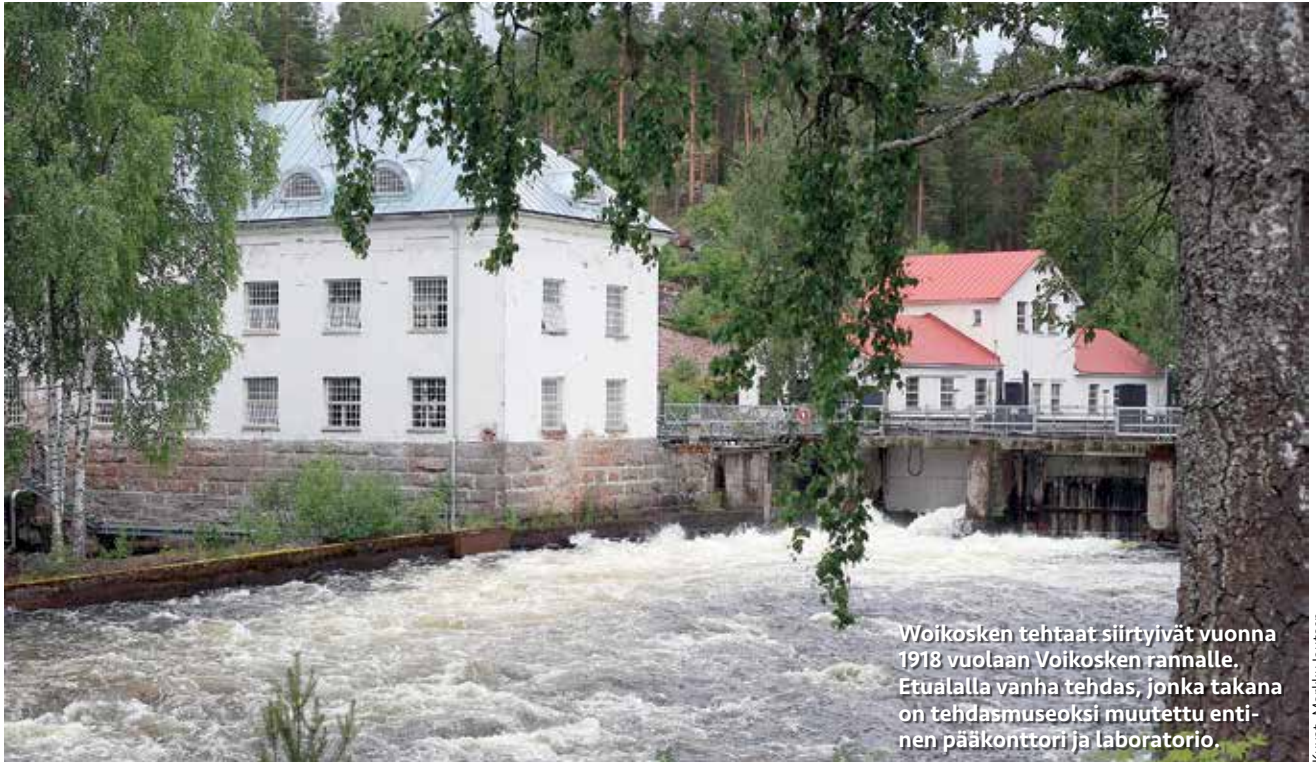
» » »

140-vuotias hyvässä hapessa

Raikkaita tuulia Woikoskella

Entisaikojen loistoon kunnostettu Kirjokiven kartano on saanut uuden elämän elämysmatkailua tarjoavan Woikoski Feelingin ravintolahotellina.

Voikosken tehtaat siirtyivät vuonna 1918 vuolaan Voikosken rannalle. Etualalla vanha tehdas, jonka takana on tehdasmuseoksi muutettu entinen pääkonttori ja laboratorio.

Kuvat: Markku Joutsen

Perheyhtiön ja kemian juhlaa

Voikoski Oy:n tarina alkaa vuodesta 1882, jolloin yrittäjäinsinööri **Knut August Palmberg** (1844–1914) perusti Vehkalahden Koivuniemeen kimrööki- eli nokimustatehtaan palvelemaan nousevaa paino- ja väriaineteollisuutta. Kysynnän kasvaessa tuotanto laajeni Tirvaan.

Perustajan poika **Bertil Palmberg** (1880–1948) oli kemian tohtori ja visionääri, joka perusti Tirvaan kemian tehtaan tuottamaan steariinia ja talia kynttilä- ja saippuateollisuuden tarpeisiin. Juoksevien rasvojen kiinteytys tapahtui hydraamalla, ja tähän tarvittavan vedyn tuotantoon perustetusta kaasutehtaasta tuli ennen pitkää yhtiön päätoimiala.

Kun kemiantehdas alkoi vaatia lisää vesivoimaa, Bertil Palmberg siirsi toiminnan vuonna 1918 Voikosken rannalle Mäntyharjulle. Vuodesta 1928 yhtiö on tunnettu Voikosken nimellä. Hapen valmistus uudella ilmatislaamalla alkoi vuonna 1933 ja vetyperoksidin tuotanto neljä vuotta myöhemmin.

Räjähävää neroutta

Bertilin poika **Sven Palmberg** (1909–1993) johti yhtiön sotavuosien jälkeen vakaan kasvun uralle. Hän oli opiskel-

lut kemiantekniikkaa Åbo Akademissa ja Saksan Darmstadtissa ja viihtyi laboratoriossa kemisti **Tor Erik Bremerin** (1908–1998) kanssa.

Clas Palmberg kertoo isänsä ja ”Tusu” Bremerin tehneen kokeilujaan sellaisella antaumuksella, että kaksikko joutui välillä säntäämään pöksyt savuten ulos laboratorion. Vaaravyöhykkeessä oli myös viereinen pääkonttori palkkarahoiheen.

”Kerran Bremer räjäytti koko laboratorion katon ilmaan, onneksi ilman henkilövahinkoja. Hän oli nero, jolle mikään ongelma ei ollut liian vaikea ratkaistavaksi.”

Sarjakeksijä tuotti koko joukon patentteja ja yhtiölle rahanarvoisia prosessiparannuksia. Arjen realiteetit olivat älykölle vieraampia.

”Palkkapäivänä Bremer tuli kauden iloiseksi, mutta rahat saattoivat mennä päivässä. Onneksi hän onnistui saamaan hyvän vaimon.”

Yhtiön nykyinen johtokaksikko kertoo arvostavansa kemistien osaamista.

”Olen ollut kemiasta innostunut siitä asti, kun Tor Erik opetti meille pikuriivioille ruudintekoa”, Clas Palmberg naurahtaa.

”En olisi ikinä arvannut, että kaasuvalmistus voi olla näin syyttävää”, Sari Palmberg täydentää.

>>>

lestaan otti vastuun ensin kartanon ja sittemmin Voikoski Oy:n omistaman vanhan maatilan remontoinnista.

Kartano ja WHD Gärdiksi nimetty tila muodostavat matkailu- ja hyvinvointipalveluihin erikoistuneen Voikoski Feelingin, johon kuuluvat myös yhtiön auto- ja tehdasmuseot sekä hevospalvelukeskus.

Miten perinteikkästä kemianyhtiöstä lähti versomaan näin erikoislaatuinen oksa?

Clas Palmbergilla on asiasta oma näkemyksensä, jota voisi luonnehtia porttiteoriaksi. Hän väittää kaiken saaneen alkunsa, kun Sari, ”vastoin ehdotonta kieltoani”, toi hevosensa ränsistyneen tilan talliin ja havaitsi katon vuotavan.

”Yritin selittää, että minun hevoseni ovat vedenkestäviä eivätkä häiriinny sateesta. Lopulta taivuinkin kahdella ehdolla katon – ja vain katon – korjaukseen. Ehto yksi, ei saa kestää kauan. Ehto kaksi, ei saa maksaa paljon.”

Sillä tiellä ollaan, eikä rempoille ja projekteille näy loppua.

”Harrastukseksi tämä on kallis, joten saman tien kannattaa kokeilla, miten toimintaa voi tuotteistaa”, Sari Palmberg järkeilee. Silmien loisteesta voi päätellä hankkeen olevan hänelle myös sydämen asia.

”Ehdottomasti. Olisi vaikka kuinka paljon uusia suunnitelmia, kunhan niitä ehtii toteuttamaan.”

Krimin valtaus lopetti kaupat Venäjän kanssa

Tekemisten järjestystä on maltettava säätää, sillä päätyö Suomen ainoan kotimaisen kaasuntuottajan toimitusjohtajana vaatii näinä aikoina paljon.

Turvallisuus järkkäsi, kun Venäjä 24. helmikuuta hyökkäsi Ukrainaan.

Sari Palmberg kertoo yhtiön pystyneen palvelemaan normaalisti asiakkaitaan teollisuudessa, konepajoissa, sairaaloissa ja laboratorioissa. Myös yksityisasiakkaille riitti tuotteita.

”Aluksi näytti, että sota ei vaikuta toimintaamme mitenkään. Pikkuhiljaa alkoi ilmetä välillisiä vaikutuksia.”

”Ostamme raaka-aineita tehtaista, joiden osakomponentti tai raaka-aine tulee Venäjältä. Näissä tuli jonkin verran toimitusvaikeuksia.”

Clas Palmberg teki vuosikymmeniä osto- ja myyntikauppaa venäläisten kanssa. Enää ei.

”Meille tuli aikoinaan kaikki helium Venäjältä, mutta kymmenkunta viime vuotta se on ostettu USA:n suunnasta. Kun Venäjä valtasi Krimin [vuonna 2014], näimme, että nyt menee päin helvettiä. Kokemustemme perusteella tiesimme, mitä tuleman pitää, ja lopeitimme yhteistyön Venäjän kanssa välittömästi.”

Pariskuntaa yhdistää usko siihen, että kriisissä piilee aina mahdollisuus.

”Jos jotain olen oppinut niin sen, että mitään kriisiä ei kannata jättää hyödyntämättä. Korona ja Ukrainan sota ovat kehittäneet meitä aivan tavattomasti”, Clas Palmberg sanoo.

Pandemia testasi kriisinkestävyiden

Koronapandemian puhjettua alkuvuodesta 2020 Woikoski joutui happotestiin. Suomen huoltovarmuuden tärkeimpiin ylläpitäjiin kuuluva yhtiö on täyttänyt muun muassa koronapotilaiden lisähapen tarpeen.

”Olimme viikoittain yhteydessä Huoltovarmuuskeskuksen alaiseen Kemian pooliin. Kerroimme, miten menee ja mitä on odotettavissa. Näimme, mitä Euroopassa tapahtuu, ja osasimme varautua”, Clas Palmberg kertoo.

Sari Palmberg täydentää, ettei varautumissuunnitelmaa lopulta tarvinnut ottaa käyttöön. Woikoski selvisi pahimman yli perusvälineistöllä.

▶▶▶

Pienistä haavereista viis. Ratsastus ja autoilu auttavat Sari ja Clas Palmbergia irrottautumaan työasioista.

Kipinöivää kemiaa

Kahvittelu ajattomassa kartanomiljöössä elegantin isäntäparin seurassa on hetkittäin kuin olisi päässyt screwballkomedian katsomon eturiviin. Hollywoodissa 1930-luvulla kukoistaneessa lajityypissä viljellään nopeita heittoja ja nokkelaa, tasaveroista dialogia.

Toimittaja: ”Milloin yhteinen tarinanne alkoi?”

Mies (tunnustellen): ”Pari kolme vuotta sitten?”

Vaimo: ”Vuonna 2003.” (Merkitsevästi vilkaisten): ”Aika pian siis tulee täyteen 20 vuotta.”

SARI PALMBERG

- Syntynyt Kouvolassa vuonna 1966.
- Suorittanut käsi- ja taideteollisuusalan tutkinnon, ammatillisen opettajakorkeakoulun ja MBA-tutkinnon.
- Toiminut aiemmin muun muassa opettajana ja matkailuyrittäjänä.
- Työskennellyt Woikoski Oy:ssä kehitysjohtajana, varatoimitusjohtajana ja toukokuusta 2021 toimitusjohtajana. Woikoski Feelingin perustaja.
- Aviopuoliso Clas Palmberg vuodesta 2011.
- Harrastaa hevosurheilua, puutarhanhoitoa, autoilua ja golfia.
- Valmistautuu tauon jälkeen kouluratsastuskisoihin, nyt paraluokassa. ”Vanha olkapäävamma. Hevosten kanssa sattuu ja tapahtuu.”
- Hallitsee maatilan työt ja sukkieneulomisen teams-palaverien aikana. ”Olen myös pätevä tiskari.”

Mies (kiinnostuen): ”Miten olet ajatellut juhlia asiaa?”

Tunnustuksensa Clas Palmberg säästää hetkeen, jolloin puoliso on puheen kantamattomissa.

”Sari on juuri tähän aikaan sopiva nappivalinta yhtiön toimitusjohtajaksi. Hän on hyvä, parempi kuin minä.”

CLAS PALMBERG

- Syntynyt Voikoskella vuonna 1943.
- Diplomi-insinööri koneenrakennuksen ja tuotantotalouden alalta. Opiskellut johtamista Kauppakorkeakoulussa ja Aalto-yliopistossa.
- Työskennellyt aiemmin muun muassa Geigy AG:ssä ja Nokia Oy:ssä.
- Woikoski Oy:n toimitusjohtaja vuosina 1977–2012 ja 2016–2021. Yhtiön hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2003.
- Toiminut kaasunvalmistajien globaalin järjestön IOMA:n hallituksessa ja puheenjohtajana.
- Puoliso Sari Palmberg. Tytär eläinlääkäri **Marisa Palmberg** (s. 1974), joka toimii Woikoski Oy:n laatujohtajana ja hallituksen jäsenenä. Neljä lapsenlasta.
- Harrastaa vanhoja autoja, ratsastusta, lentämistä ja purjehdusta. Useita mestaruuksia rata-autoilussa.
- Ansiolentäjä Utin Lento Oy:ssä. Osallistuu ilmavoimille aiemmin kuuluneilla Saab Safir -lentokoneillaan ilmailunäytöksiin. ”Minä menen kärjessä ja lentotaitoiset huolehtivat muodostelmasta.”

”Vain sairaaloiden hamstrausaalo olisi voinut suistaa meidät raiteilta. Seurasimme tarkalla järjestelmällä asiakkaidemme kulutusta. Jos havaitsimme piikin, selvitimme, oliko se tarpeeseen vai hamstrausta.”

Toimitusjohtajan mukaan yhtiösä eletään nyt koronan jälkeistä uutta normaalia parasta toivoen ja pahinta peläten.

”Lääkkeellisten kaasujen tarve kaksinkertaistui, mihin myös varauduimme. Suomessa ollaan tarkkoja siitä, että sairaalakäyttöön menevät säiliöt ovat lääkkeellisiä eivätkä teollisia.”

Sari Palmberg ehti työskennellä pitkään puolisonsa työparina ennen nimitystään yhtiön toimitusjohtajaksi vuonna 2021. Kriisin kautta tälläkin kertaa, sillä aiemmin hän oli torjunut pestin.

”Ajattelin, että siinä olisi ihan liikaa istumista. Olen parhaimmillani, kun teen jotain konkreettista. Sitten Clasille sattui ratsastusonnettomuus, eikä vaihtoehtoja jäänyt.”

”Nyt olen tosi tyytyväinen siihen, että saan tehdä lopulliset päätökset. Jos päätän väärin, sekin on minun vastuullani”, Sari Palmberg sanoo ja kehaisee loistavaa johtoryhmäänsä, jonka kanssa on helppo toteuttaa kehityssuunnitelmia.

Myös Clas Palmberg on tyytyväinen.

”Sari on onnistunut trimmaamaan organisaatiomme ihan uuteen kulttuuriin. Jos aiemmin vallitsi yhden miehen orkesteri, nyt tapahtumiin reagoidaan saumattomalla ja nopealla asiantuntijoiden yhteisellä työskentelyllä.”

Kolmas kerta toden sanoo?

Maailma kärvistelee ilmastonmuutoksen kourissa. Ukrainan sota paljasti Euroopan riippuvuuden venäläisestä energiasta. Fossiilista polttoaineista ja erityisesti venäläisestä öljystä ja maa-kaasusta on irtauduttava.

Yksi vaihtoehto on vihreä vety, jonka avulla voidaan lisätä Euroopan energiomavaruutta ja saavuttaa EU:n ilmastotavoitteet.

”Woikoskella on yli sadan vuoden kokemus vedystä, teknologia ja tuotantotilat. Olemme valmiit antamaan panoksemme vetytalouden kehittämiseen”, Sari Palmberg vakuuttaa.

Yhtiö on pyrkinyt tuomaan vedyn energiamarkkinoille kahdesti, ensimmäisen kerran jo 1920-luvun lopulla,

WOIKOSKI OY

- Perustettiin 1882.
- Pääkonttori Mäntyharjun Voikoskella, päätuotantolaitokset Kokkolassa.
- Vuoden 2021 liikevaihto noin 65 miljoonaa euroa. Työntekijöitä reilut 200.
- Tuotepaletissa kymmeniä kaasuja ja kaasuseoksia, kaasuverkostonratkaisuja sekä alan laitteita ja palveluja.
- Toimitusjohtajat Knut August Palmberg 1882–1914, Bertil Palmberg 1914–1948, Sven Palmberg 1948–1977, Clas Palmberg 1977–2012 ja 2016–2021, Kalevi Korjala 2013–2016, Sari Palmberg 2021–.

mäisen kerran jo 1920-luvun lopulla, jolloin Woikoski hyödynsi vetyä vesivoiman varastoimiseen. Silloinen johtaja Bertil Palmberg ajeli maan ensimmäisellä vetyautolla, vuoden 1927 Packardilla.

”Voikoskella toimi pieni vety-yhteiskunta. Tätä elämäntapaa yritettiin markkinoida muuallekin, mutta ei se lähtenyt liikkeelle”, Bertilin pojanpoika Clas harmittelee.

Seuraavaan yritykseen lähdettiin vuonna 2014.

”Hankimme uuden vetyauton ja vetytrukin ja rakensimme vedyn tankkausasemat Voikoskelle ja Helsinkiin Vuosaaren satamaan. Yksi asema vietiin Göteborgiin, jossa sen oli tarkoitus avittaa Keski-Euroopan vetyautojen liikennöintiä Suomeen.”

Tämäkään hanke ei lähtenyt lentoon. ”Vetyasemilla tankkasimme ainoastaan me itse. Kokeilu tuli kalliiksi, sillä kustannukset kolmesta asemasta olivat kuusi miljoonaa euroa.”

Sanoisiko kolmas kerta totuuden? Woikoskella on valmiudet päästötömän vihreän vedyn valmistukseen Kokkolan elektrolyysivetytehtaassaan, joka on alallaan yksi Pohjois-Euroopan suurimmista.

”Meillä oli jo vuonna 1913 vesivoimalaitos, josta saatiin tasavirtasähköä, ja tasavirralla tehtiin vihreää vetyä. Ei tämä mitään uutta ja ihmeellistä ole”, Clas Palmberg sanoo.

Sari Palmberg huomauttaa, että nykyisin Woikoski tekee vetyä pääasiassa vesielektrolyysillä.

”Siinä tarvitaan paljon energiaa, mutta pyrimme ilman muuta päästötömään vihreän vedyn valmistukseen.

Se on tulevaisuutta.”

Yhtiö vie paraikaa useita vihreän vedyn kehitysprojekteja eteenpäin kumppaniensa kanssa. Tavoitteena on kasvattaa myös sivuvirtojen käsittelykapasiteettia, jotta teollisissa prosesseissa syntyvä, yleensä ilmaan päästettävä vety saataisiin hyötykäyttöön.

”Suomessa riittää tekemistä”

Helsingin Sanomien heinäkuisessa pääkirjoituksessa kannustettiin Suomea pyrkimään vedyn supervaltioksi samalla tavalla kuin 1990-luvulla matkapuhelinten mahtimaaksi.

Clas Palmberg suhtautuu hiukan epäillen ajatukseen, että Suomesta tulisi vedyn viejä.

”Kun valmistetaan vetyä elektrolyysillä, sähkönkulutus on suurta. Lisäksi Keski-Euroopassa on jo olemassa vedyn siirtoon soveltuva putkiverkosto, Suomessa se pitäisi rakentaa.”

Lähes sata vuotta Woikosken ensiyrityksen jälkeen vetyinfran rakentaminen on vihdoinkin alkamassa. Valtiomisteisten Gasgrid Finlandin ja Fingridin hankkeessa suunnitellaan vedyn siirtoverkkoja länsirannikolle ja kaakonkulmalle.

Perheyhtiön patruuna nimittää he-

”Nautin päästessäni kehittämään uutta. Suunnitelmia on vaikka kuinka”, Sari Palmberg hymyilee.

”Vaihtoehtoja oli kolme: ostan, lainaan tai varastan”, tiivistää Clas Palmberg suunnitelmansa isoisänsä mersun takaisinsaamiseksi.

Rättisitikalla Rivieralle

Sari Palmbergin lemmikki näyttelyn autoista on Siiriksi ristitty nelikympinen rättisitikka Charleston, joka aikoinaan tuli taloon läpikulahtaneessa kunnossa.

”Tarvitsimme saattoautoa, kun Clas lähti hakemaan sotajeeppiä Sveitsistä. Satoi kaatamalla, vettä tuli katosta sisään ja nostelin housunlahkeita polvien yli. Kun käänsin valokatkaisijaa, ilmaan nousi vieno savukiehkura.”

”Lattiassa oli iso reikä, ja jos olisin ollut painavampi, olisin mennyt läpi. Nautin ajamisesta suunnattomasti. Etelä-Saksaan asti kone pätki ja säksätti, sitten Siiri ymmärsi, että tämä onkin kiva tati, ja lähti menemään.”

Seuraavana kesänä pari lähti ajelemaan halki Euroopan. Matkan varrelle osui rättäreiden kulkueita, aikataulutonta ajelua läpi viiniviljelysten ja pyytämättä saatuja alennuksia, kun hotellin väki näki kulkupelin, jolla suomalaiset saapuivat.

”Kun käänsimme Saint-Tropez’ssa hotellin pihaan, meiltä pyydettiin auton avaimet pysäköintiä varten. Siiri löytyi sitten pihan perimmäisestä takanurkasta kaukana muista”, Sari Palmberg nauraa.

Autokaupoilla Pohjanmaalla

Palmbergin suvun miehet tunnetaan viehtymyksestään ajopeleihin, eikä Clas Palmberg tee poikkeusta. Kun yhtiön uniikkia autokokoelmaa alettiin kymmenisen vuotta sitten puunata näyttelykuntoon, hän ei saanut rauhaa, sillä joukosta puuttui kruununjalokivi.

”Olin kymmenen korvilla, kun opetelin ajamista isoisäni avomersulla vuodelta 1937. Auto oli myyty pois, ja sain selville, että se oli päätynyt **Esa Rannilalle Pohjanmaalle**”, Palmberg kertoo.

Automies lähti ostohousut jalassa Seinäjoelle, jossa teollisuusneuvos otti hänet vastaan ja suostui esittelemään ”hel-ve-tin hienoa” kokoelmaansa.

”Muita Rannila jopa vähätteli, mutta pysähtyi isoisän mersun kohdalle ja sanoi, että tämä se on jotain.”

Lokasuojan päällä komeili hakaristilippu.

”Kysäisin, kehtaako tuon kanssa ajella kylillä. Kuulemma vähän hävetti, mutta minkäs teet, kun auto liittyy **Hitleriin**.”

Kun vieras rykäisi, ettei kulkupelillä ollut yhteistä historiaa Hitlerin kanssa, isäntä tulistui.

”Iso mies nousi varpailleen asti ja karjaisi, kuka minä olen väittämään

tuollaista. Mietin, että nyt ei mene ollenkaan hyvin tämä neuvottelu.”

”Kävin sitten itsekin varpaisilleni ja sanoin tuimasti, että minä juuri olen oikea mies väittämään, koska olen siihen niin monta lommoa itse tehnyt.”

Kun kuvat kotialbumista todistivat väitteen oikeaksi, suorasekäiselle pohjalaiselle herrasmiehelle jäi vain yksi vaihtoehto.

”Hän oli suruissaan lempiautonsa menettämisestä mutta sanoi että osta pois, sinulle se kuuluu.”

Kuvat: Markku Joutsen

Siiri kollegoineen sai ennen näyttelyn avaamista perusteellisen huollon ja puunauksen. Autot ovat ajokunnossa ja katsastettuja.

rännyttä intoa vetyprojektien julkiseen rahoitukseen ”suunnitelmataloudeksi”.

”Suomessa ja EU:ssa jaetaan nyt huomattavia summia vety-yhteiskunnan kehittämiseen. Se johtaa epäterveeseen kehitykseen, sillä osa toimijoista ottaa

vain jaossa olevat rahat. Toki hyviäkin hankkeita on.”

Sari Palmbergin mielestä nykyinen väärinää markkinat.

”Kerrotaan, että tehdään uutta ja ihmeellistä, vaikka teknologia ja mene-

telmät ovat lähes samat kuin sata vuotta sitten.”

Myös kansainvälinen pääoma on osoittanut kiinnostusta Suomen vetymarkkinoihin. Alan investointeja

» » »

on vireillä yli miljardin euron edestä. Esimerkiksi saksalainen sijoitusyhtiö Prime Capital on aloittanut vetykaasulaitoksen suunnittelun Kristiinankaupunkiin.

Vaikka saksalaissijoittajat uskovat, että Suomessa tuotetulle vedylle löytyy kysyntää myös ulkomailta, Woikoski ei ole pyrkimässä maailmalle.

”Meille on tarjolla paljon hankkeita, ja joudumme valikoimaan. Keskitymme Suomen rajojen sisäpuolelle, koska täällä on paljon tekemistä”, Sari Palmberg linjaa.

Hän ei pidä kansainvälisten kaasuyhtiöiden tuloa Suomen markkinoille miellyttävänä, mutta ymmärtää sen hyvin.

”Saksalaiset näkevät saman kuin mekin: vety on tulevaisuutta. Teemme yhteistyötä täällä toimivien kaasuyhtiöiden, kuten saksalaisen Linden ja ranskalaisen Air Liquidien kanssa.”

Clas Palmberg muistuttaa, että kaasubisneksessä lähes kaikki tuntevat toisensa ja kokoontuvat säännöllisesti yhteisen järjestön puitteissa.

”Maailmassa on noin 60 kaasuyhtiötä, joista vain kourallinen on sitoutumattomia, Venäjä ja muutama Aasian maa pois lukien. Tänä syksynä tapaamme Portugalissa pitkää aikaa pandemian jälkeen.”

Kalevan arvoitus

Kytkeytykö Woikoski Oy:n tarina matkustajakone Kalevan tragediaan?

Kaleva lähti viimeiselle matkalleen Tallinnasta kohti Helsinkiä 14. kesäkuuta 1940 mukanaan arvokasta diplomaattipostia. Pian noustuaan kone joutui Neuvostoliiton pommikonekaksikon hyökkäyksen kohteeksi ja syöksyi mereen.

Kapteenin, radistin ja seitsemän matkustajan ruumiita ei koskaan löydetty. Paikalle osuneet virolaiset kalastajat saivat nostettua pinnalle pulpahtanutta postia, mutta joutuivat pian luovuttamaan sen neuvostoliittolaisen sukellusveneen miehistölle.

Tapahtumien kulku salattiin yleisöltä, eikä talvisodan heikentämän Suomen johto protestoinut rikosta. Postisäkeissä on spekuloitu olleen jotakin, jonka Neuvostoliitto halusi itselleen tai jonka pääsyn länteen se

Markku Joutsen

Eliel Saarisen piirtämä takka vangitsee katseet Kirjokiven kartanon ravintolasalissa.

Kriisit muuttavat maailmaa pysyvästi

Nostetaan sodan ja kulkutaudin rinnalle vielä kolmas vitsaus, inflaatio. Mitä se on merkinnyt Woikoskelle?

”Esimerkiksi Euroopasta tuotavien kalsiumkarbidin ja ammoniumnitraatin hinnat ovat kaksin- tai kolminkertaistuneet. Joskus tulee mieleen, että käytetään tilaisuutta hyväksi ja nostetaan hintaa”, Sari Palmberg sanoo.

halusi estää. Turmaa on arveltu myös erehdykseksi.

”Isäni Sven oli vakuutunut siitä, että kone ammuttiin alas, jotta Neuvostoliitto saisi haltuunsa kuriirikirjeenvaihdon Woikosken ja saksalaisten välillä”, Clas Palmberg sanoo.

Todisteita asiasta ei ole. Kirjeenvaihto sisälsi kuitenkin kirjaimellisesti tulenarkaa tietoa.

”Kemistimme Tor Erik Bremer oli keksinyt keinon väkevöidä räjähdysherkkää vetyperoksidiä. Saksalainen laitteistotoimittajamme oli väittänyt tempua mahdottomaksi ja halusi nyt kaiken saatavissa olevan tiedon.”

Sittemmin kävi ilmi, että vetyperoksidi oli natsi-Saksassa strateginen tuote, jota käytettiin muun muassa hapettimena sukellusveneissä.

”Tietoja keksinnöstä kuljetettiin juuri tuossa koneessa.”

Clas Palmberg täydentää, että kun sota joskus loppuu ja pandemia hellittää, maailma on muuttunut.

”Olemme oppineet, että yhtäkkiä aivan tavallisista raaka-aineista voi tulla pula. Mietimme nyt eri tavalla raaka-ainelähteitä ja toimittajia ja seuraamme entistä tarkemmin kustannuskehitystä.”

Myös EU hakee muutosta. Unioni tähtää hiilineutraaliuteen vuoteen 2050 mennessä. Suomi on vielä kunnianhimoisempi: vuosiluku on 2035.

Ovatko tavoitteet realistisia?

”Eivät tässä maailmantilanteessa”, Clas Palmberg vastaa.

”Euroopassa joudutaan mahdollisesti turvautumaan entistä enemmän hiilienergiiaan, turvetuotantoa palautetaan ja niin edelleen. Ennusmerkit ovat hälyttäviä.”

”Erittäin monimutkaista ilmaston muutosprosessia yritetään selittää muutamalla muuttujalla. Jos maailma olisi niin yksinkertainen, täällä olisi helppo elää”, insinöörineuvos puuskahtaa.

Sari Palmberg uskoo, että viheliäisistä kriiseistä voi lopulta seurata edes jotain myönteistä.

”Pandemian aikana terveydenhuollon merkitys on ymmärretty entistä paremmin. Ukrainan sota on opettanut, että on varmistettava huoltovarmuus ja oman ruokatuotannon riittävyys.”

Hän toivoo, että sota päättyisi nopeasti mutta suotuisat muutokset jäisivät pysyviksi.

”Me olemme koko ajan hereillä ja seuraamme, mihin maailma kääntyy.” □

Juha Granath on vapaa toimittaja.